

TRANSGÈNICS FORA



Com amaguen els riscos dels aliments OMG les multinacionals de la biotecnologia

VANDAVA SHIVA →
PREMI NOBEL ALTERNATIU DE LA PAU (1993)

Es els gegants de la biotecnologia com Monsanto empen l'enginyeria genètica per arribar a controlar la nostra vida i el nostre sistema alimentari a través de la mentida i de la por. No manipulen tan sols la vida, sinó també els fets. I ara, finalment, en *L'ingano a tavola** tenim les proves de com, en els últims anys, els conreus i els aliments transgènics han estat imposats al món per la força. Tenim les proves de com la propaganda li ha pres el lloc a la ciència, de com s'ha fet desaparèixer els riscos fent callar els científics que hi investiguen.

L'aparició dels nous perills d'aquesta nova tecnologia reclama una intensificació de la recerca pública, per avaluar els riscos i proporcionar als sistemes encarregats del control de la bioseguretat i de la salut pública. Justament, quan la recerca pública és més necessària que mai per protegir la salut de la població, els científics que fan estudis independents esdevenen els nous Galileu. Són foragitats de les seves recerques i de les institucions en què treballen sota la pressió dels interessos de les multinacionals, disposades a introduir a qualsevol preu sobre el mercat aliments perillosos, i entestats a crear una atmosfera general en què la ignorància dels riscos esdevingui la garantia de la seguretat.

Tyrene Hayes, un científic de la Universitat de Califòrnia, a Berkeley, va exposar joves granotes en el seu laboratori a dosis molt baixes d'atrazina, l'herbicida més emprat; els mascles es van transformar en hermafrodites, un resultat que fa pensar que l'atrazina pot ser un destructor endocrí. Syngenta, la multinacional que és el principal productor d'atrazina, de primer va intentar bloquejar aquest estudi. Quan Hayes va continuar la seva recerca amb fons propis, va provar d'oferir-li 2 milions de dòlars perquè fes la seva investigació en «un ambient privat». Hayes va declinar l'oferta i va publicar el seu treball en les *Actes* de la National Academy of Sciences. Syngenta ha continuat atacant aquest estudi i ha fet de tot perquè no esdevingui un instrument útil a les polítiques de protecció de la salut pública i del medi ambient.

Arpad Pusztai era reconegut com la més gran autoritat mundial en el camp de la lecitina quan treballava al Rowet Institute d'Aberdeen, a Escòcia. Pusztai va rebre l'encàrrec del Govern britànic de fer una recerca per avaluar els efectes sobre la salut produïts per les patates genètica-



MANIFESTACIÓ A PARÍS RECLAMANT LA LLIBERTAT DE L'ACTIVISTA ANTITRANSFÈNICS JOSÉ BOVÉ.



PREMONICIÓ D'UNA MODIFICACIÓ GENÈTICA?

ment modificades. El que va fer va ser donar a menjar patates a les rates. I el que va descobrir va ser que les rates manifestaven danys en molts teixits i en el sistema immunitari. Després que, amb el consent del seu institut, va fer públics els resultats de la seva recerca, Pusztai va ser acomiadat i es va orquestrar una gran campanya per desacreditar el seu treball, campanya que va tenir entre els seus protagonistes les més «altes autoritats» de l'estat. Casa seva va ser saquejada, les seves dades i els seus apunts robats. Més endavant, es va publicar els resultats de la seva recerca a la revista *Lancet*.

En un altra institució de fama mundial, la Cornell University, John Losey va estudiar els efectes que el morenc Bt, obtingut en enginyeria genètica, podia tenir sobre altres espècies. Va alimentar larves de la papallona Monarca amb fulles d'una herba comuna espargida amb pol·len del blat de moro Bt. Moltíssimes de les larves que havien menjat les fulles amb pol·len Bt van morir, mentre que les larves del grup de control nodrides amb fulles espargides amb pol·len no genèticament modificat van sobreviure totes.

Aquest innocent estudi va desencadenar la fúria de Monsanto i de Novartis, que van continuar repetint que els seus conreus Bt, expressament ideats per matar paràsits com el «barrinador» del cotó i del blat de moro, no tenen cap efecte sobre les altres espècies.

Un científic de la Universitat de Califòrnia, a Berkeley, Ignacio Chapela, va descobrir que el pol·len del blat de moro genèticament modificat havia contaminat les varietats naturals que creixen a Mèxic, el centre mundial de la biodiversitat del blat de moro; l'estudi de Chapela va aparèixer a la revista *Nature* el novembre de 2001. Aquell treball hauria hagut de sonar com una grossa campanada d'alarma sobre el fet que la pol·lució produïda per les plantes transgèniques podia contaminar la biodiversitat per sempre més. En canvi, el Bivings Group, l'agència que té cura de les relacions públiques de Monsanto, va llançar una poderosa campanya –sobretot a través d'Internet– amb tot d'experts que es van fer passar per científics usant noms ficticis. Els editors de *Nature*, gens acostumats a formes de pressió tan agressives, van fer una cosa que no tenia precedents en els 133 anys d'existència d'aquesta revista científica: van publicar una prudent carta de retractació parcial sobre el treball de Chapela. Les repetides pressions dels sostenidors de la biotecnologia van estroncar la carrera de Chapela a Berkeley.

L'estratègia de manipulació dels resultats científics i dels sistemes de regulació portada a terme per les multinacionals col·loca en una seriosa amenaça la independència de la ciència i de la salut pública.

El 2002 Monsanto va aconseguir manipular les autoritat índies per obtenir l'autorització per sembrar cotó genèticament modificat (GM). Aquest cotó va resultar ser un desastre. Més de 12 recerques independents, compresos estudis governamentals, van demostrar que, en comptes de les 3 to-

nes per hectàrea promeses, el cotó GM només va produir 400 kg per hectàrea. Els camperols, en lloc de veure augmentar el seu rèdit en 20.000 rupies per hectàrea, en van perdre 12.800 per cada una.

Aquests estudis van ser ignorats. En canvi, Martin Qaim, de la Universitat de Bonn, i David Ziberman, de la Universitat de Califòrnia, a Berkeley, sense haver visitat mai els camps dels agricultors indis durant la temporada d'aquella collita, van publicar a *Science* un article en què afirmaven que l'experiència del cotó Bt feta a l'Índia havia estat positiva i que el rendiment havia augmentat en un 80%. Qaim i Ziberman van fer servir dades fornides per Monsanto-Mahyco, però mai no van fer una avaluació pròpia i independent. A Kenya, la Monsanto se serví de Florence Wanbugo per proclamar els suposats miracles de l'enginyeria genètica de la patata dolça. Avui, la falsedat d'aquests pretesos èxits és un fet provat. La ciència s'està reduint a un cúmul d'informacions «de les multinacionals i per les multinacionals». Sense llibertat i independència no hi ha ciència, tan sols hi ha hàbils estratègies de comunicació i propaganda.

Desitjo expressar la més profunda estima als mots amics coratjosos que han pagat en carn pròpia l'haver-se batut en defensa de la seguretat i de la llibertat de tots nosaltres. Desitjo regradar Jeffrey Smith per aquest valent llibre.

Em sento contenta de presentar al públic aquest llibre que, n'estic convençuda, tindrà un paper fonamental per afavorir la transició de les «llavors de l'engany» a les «llavors de la llibertat», llibertat per als agricultors, per als consumidors i per als científics, i llibertat per a totes les espècies vivents.

* Pròleg de Vandana Shiva a *L'ingano a tavola*, de Jeffrey M. Smith, Nuovi Mondi Media, Itàlia, 2004. Traducció de Xavier Borràs, amb permís de l'editor.